

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6–8 oldalon vasarnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Érdeink a bankkérdésben.

Székelyudvarhely, jan. 30.

Érdemes elmerengeni rajta, hogy itt, és Udvarhelyszéken, meg a többi székely vidéken összehuzódott magyarságnak mi lesz a sorsa, ha a magyar közélet irányai mindig a vergődés, félenkség és körülményeskedés kinjaiban tengődnek. Mi lesz a sorsunk itt a határszélen nekünk, a nemzettest végső tagjainak, ha a nemzettest szive közepében a vér lüktetése, az életküzdés bizodalma és határozottsága meglanyhul és beteges remegéssé válik. Vajjon élhet-e remény bennünk, hogy a mi külön vidékeink élete a nemzetfenntartás szemponjából erőssé és tökéletessé fejlődhetik, ha a nemzet egész szervezetét átjárta már a lemondó hangulatok kóros anyaga. Vajjon bizhatunk-e és lehet-e kedvünk küzdeni azért, hogy itt miközöttünk a társadalom viszonyaiban egészséges, barátságos és megelégedett érzések legyenek a tömörítő tényezők, ha az egész ország társadalmára nem hatnak nagy gondolatok, a petyhüdségből kivezető elhatározások és erős cselekvések. Vajjon mi jövőre vár reánk, ha itt, a nemzetiségektől elzárta, a magyar közélet közepéből semmi önbizalmat nem kapunk, hogy magyarságunk kifejlesztésén büszkén dolgozhassunk.

Érdemes elmerengeni rajta . . .

Ime, most is nehéz tépelődéssel vajudik a magyar közélet olyan kérdésben, amiről első tekintetre lehet látni, hogy Magyarország önállósága függ tőle. Ez a kérdés a nemzet önálló jegybankjának felállítása, mi eddig nemzeti vágyakat ébresztő jelszóként élt a magyar közvéleményben. Most a jelszót hangoztatók többségbe kerültek az ország kormányzásának vezetésében, s így sor került reá, hogy az egykori jelszó valósággyá formálódjék. És ennél az egyszerű, természetes fordulathoz egyszerre homlokra ütve áll meg a vezető irányeszmék sok letéteményese, körülményeskedik és aggodalmas óvatossággal igyekszik elkerülni a határozott cselekvést. A képzeletek elé tornyosít sok mondvacsinált akadályt, hogy a magyar közéletben kétséget hintsen széjjel, s e kétséggel megintgassa az önálló bank sikerében való hitet. Politikai lehetőségekre és lehetetlenségekre utal, hogy a nemzet elfelejtve a bank iránti határozott akaratát. Formákat keres, melyek az eddig közös bank lényegét fönntartanak, s csak külső sujtászásban mutatnak be a nemzet hitelének és pénzének központi intézményét.

Ezekkel a formákkal pedig csak játékot adnak a nemzet kezébe, s nem olyan hathatós eszközt, amivel az ország kiküzdhesse magát eddigi gazdasági leigázottságából. Hiszen bizonyos dolog, hogy az osztrákok nemzeti bankjával kartellező magyar banknak — mint *Ugron Gábor* írja — „függetlensége nem bizonyos“. Mi szerintünk pedig átmenetre is alkalmatlan

forma, mert örökké abban a félelemben fogja tartani a magyar gazdasági életet, hogy a kartell megszűntekor új rázkodás lesz és új harc a pénz és hitel csataterén. E gondolat Damokles-kardja a kartellizált magyar bank jelentőségét nagyon le fogja fokozni, elkedvetlenedést okoz és a magyar gazdasági élet önállósítását a lemondó és kényelemszerető hangulatok sokszoros felgyűjtésével fogja megakadályozni. A kartell bank tehát folytonos mumusként fog állni előttünk, hogy az igazi önálló bankot soha meg ne csináljuk.

A székely érdek a magyar közgazdasági élet ilyen örökös meglapulását, visszahuzódását és félenkségét nem kívánhatja. A mi érdekünk: gazdasági életünk minden irányu kifejlesztése, mert csak így állhatunk meg őrtálló bérczeink között az idő és a nemzetek versenye rohanásával szemben. Csak az iparban és kereskedésben is kifejlett székely lehet az a nemzetvédő tömeg, mely Erdélyt az igegen népek szellemi és gazdasági kulturája tulsúlyától megmentheti. És ezt a nagy hivatásunkat átgondolva, mi nem holmi jelszavakon való könnyű és fölületes lelkesülésből, hanem igazi szükségérzetből hangoztatjuk, hogy Magyarországnak önálló nemzeti bankja legyen.

Mert okvetlenül éreznünk kell nekünk is, hogy hitelszervezetünknek egy ellentétes gazdasági érdekű állammal való közössége a mi javunkra nem válik. Ami erőt és értéket mi a magunkéból adunk e közösség fönntartására, az mitőlünk szinte megtértetlenül mind elvonódik. Hiszen az erősebb és gyöngébb egyesülésének természetes következtése az, hogy az egyesülsből csak az erősebbnek lehet haszna. A gyöngébb fél ereje is csak az erősebbét növeli. S a gyöngébb érdeke csak az erősebb érdekének keretében valósulhat meg, de ezen a kereten kívül nem nőhet, s ezzel ellentétesen nem fejlődhetik.

Már most gondoljunk utána, hogy Ausztria érdekével szemben a mi minden irányu gazdasági fejlődésünk érdeke mily viszonyban áll? Ausztriának örökké azon kell törekednie, hogy termelési rendszere fejlettebb lehessen, s minket folyton gyarmatként és piaczként használhasson. És e törekvésnek a mi külön érdekünk mindig áldozatul esik akár a közös, akár a kartell-bank révén, mer e bank szervezetek előtt csak a két állam adott helyzetének fenntartása lehet a cél. Se a közös, se a kartell-bank a szövetségzett államok külön egyénisége szerint nem működhetik, hanem csak azon közös gazdasági irány szerint, mely eddig már kifejlődött. E közös gazdasági irány szerint pedig mi az akár nyilt, akár álcázott közös bankból csak annyi hasznót huzhatunk, hogy az onnan nyert hitellel Ausztria

ipari és kereskedelmi termelését fogyaszthatjuk. Ezzel aztán azt a termelést még lendületesebbé téve, a magunk termelési képességeit szoritjuk vissza az érvényesüléstől.

Láttnivaló dolog tehát, hogy csak a határozott pénzügyi önállóság, s a tiszta önálló nemzeti bank rendszere lehet az, mely más állam érdekeire való tekintet nélkül, pusztán a magunk termelési erőinek kifejtésén működjék. És nem lehet azt mondani, hogy ilyen önálló intézményünk is csak annyi eredményt tudna előhozni, amennyit a közös bankban való értékeink részarányában elérhetünk. Mert nyilvánvaló, hogy mikor a közösködésben csak a fejlettebb társ érdeke érvényesülhet, akkor a mi érdekeink teljesen kielégítetlenül maradnak, s így a közösségben való értékeink nekünk nem jövedelmeznek. Ez pedig már olyan veszteség a mi részünkön, aminek évről-évre való ismétlődése és felhalmozódása annyi elveszett erőt képvisel, hogy annak megmaradásával biztosra vehetnők gazdasági életünk minden irányu kifejlesztését.

Tovább vesztegetni ezt az erőt, tovább is fenntartani értékeinknek a más javára, s magunk kárára való lekötését: ez igazságtalanság és könnyelműség lenne magunkkal szemben. Olyan pazarlás, mely a nemzet életerejét fecsérli. Olyan oktalan dobzódás, mely végeredményében a nemzet önbizalmát, munkakedvét, nagyratörését és minden jó képességeit elsorvasztja.

Itt a székely végvidékeken a nemzet idefejlődését nem kívánhatjuk, mert a magunk hatalát kívánunk vele. És itt mi talán legközvetlenebbül érezhetjük, hogy az ipari és kereskedelmi termelésből való kizártságunk, s egyedül a földre való ráutaltságunk az életföltételeket mily nehézre tette, s népünket a kivándorlásra mennyire rákényszerítette. Mi tehát hathatósan érezzük annak a szükségét, hogy országunk gazdasági életrendje mindenirányu termeléssel bővebb tartalmat vegyen fel, s ennek kitartó finánczirozására olyan önálló bank létesüljön, mely a tőke vállalkozását s a munkaerő idehaza való érvényesülését elősegítse és folytonossá tegye.

Életünk és sorsunk megelégedése függ tőle, hogy ez megtörténjék. És ha a közélet vezető helyein mégis bátortalansággal, s halogatással igyekeznek ezt a kérdést félretolni, akkor ennek a magatartásnak elcsüggesztő, nemzeti önbizalmat kiölő visszahatásait soha, de soha elenyészteni nem lehet. Hogy aztán ebben a szomorú jövőben mi lesz a szegény, magára hagyott székely sorsa, — arról érdemes ugyan elmerengeni, de sötét és nehéz keserűség lesz a me-rengésből . . .

BELFÖLD.

Városok segélyezése.

Immár biztosnak vehető, hogy közigazgatási feladataik teljesítésére a városok állandó segélyt fognak kapni az állam részéről. Wekerle miniszterelnöknek az országgyűlés színe előtt is megismételt nyilatkozatából megtudhattuk, hogy az idei költségvetésbe városok segélyezése címén fölvetett 2 millió koronát a jövő évekre is állandósítani fogják, s ez összeget a városi tisztviselők fizetésének javítására ezen túl is kiosztják az egyes városok között. Ezenkívül az adóreform életbeléptéig, vagyis 3 esztendőig az egyes adók 1 százalékát, az adóreform életbeléptétől kezdve pedig azon adók 2 százalékát kapják háztartásuk segélyezésére a városok. Ennek intézményes biztosítása is bizonyára nem fog késlekedni a miniszterelnök határozott ígérete után. A segélyezésre szánt összegek felosztási kulcsa pedig bizonyára azon az alapon fog elkészülni, hogy egyes városok ügyforgalma mennyi tisztviselőt és közigazgatási munkát kíván. Csakis ezen az alapon lehet igazságos és helyes felosztást tenni, s nem aszerint, hogy mennyi adó folyik be egy-egy városból. Lehet egyik városban nagy az adóösszeg, de kevesebb az országos közigazgatás munkájában való részvétel, mint a másik kisebb adóösszegű városban. Ha az ügyforgalom szerinti szétosztás alapjára helyezkednek, akkor Székelyudvarhely a közepes városok közé fog jutni, s így a tisztviselői fizetések kiegészítésére szolgáló 2 millió koronából körülbelül 8 ezer korona évi segélyre számíthat. Az adókból jövő 1, illetve 2 százalékos jutalék is adhat ugyanennyit; de ha ezt a jutaléket csak az innen fizetett 80 ezer koronányi adóösszeg után fogják megállapítani, akkor csupán 800, illetve 1600 koronát kaphat a mi városunk.

Községi és körorvosok nyugdíja.

A magunk megyéje hangulatából is megállapíthatjuk, hogy a községi és körorvosok fizetésének, szolgálati viszonyainak rendezése, s nyugdíjra való jogosultságuk kimondása nagy meglepetést keltett. Az erre vonatkozó törvény végrehajtásának egyik nevezetes fordulata, hogy most a belügyminiszter szétküldötte az orvosok nyugdíjintézetének tárgyában készült tervezetet, s ennek megvitatása végett február 12-ére értekezletre hívta egybe az érdekelteket. Itteni vélemények szerint a tervezet alapján véve elég tökéletes munka, csupán a nyugdíjállományok magassága és az okoz aggodalmat, hogy a nyugdíjintézet az eddig eltöltött szolgálati idő után nyugdíjat nem fizetne, hanem csak az intézet létesítése utáni szolgálati idő jönne beszámítás alá. A díjjárulékok magassága elkerülhető lenne, ha az állam nagyobb összeggel hozzájárulna az intézet alapítójához, mint ahogyan ezt a tanárok és tanítók nyugdíjintézeténél tette. Utóvégre az államnak erkölcsi kötelessége, hogy amikor elismerte és törvénybe iktatta az orvosok nyugdíjogosultságának szép elvét, akkor ez elv megvalósulását is hathatósan előmozdítsa. Ami pedig az eddigi szolgálati idő beszámításának mellőzését illeti, ezt méltán lehet nehézményelni és szűkkeblű intézkedésnek tekinteni. Nem is volna igazságos, hogy a községi és körorvosi pályán eddigelé keservesen kinlódó tisztviselők esetleg magasabb járulékkal ne biztosíthassák eddigi szolgálatukat, s csak ugyanannyi előnyben lehessen részük, mint a rendezés folytatásáig kecségetetővé vált állásokra utjonnan tóduló fiataloknak. Ugy hisszük, hogy a tervezetnek ez az igazságtalan és aggodalmas intézkedéseit a február 12-iki értekezlet ki fogja küszöbölni.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely jan. 29.

Bizonytalanságban.

Justh Gyula kihallgatása megtörtént. A képviselőház elnöke közel egy óra hosszan volt a király dolgozószobájában... és mi ma éppen annyit tudunk, mint a mennyit tegnap tudtunk, vagy mondhatjuk úgy is, hogy ma éppen olyan keveset tudunk mint tegnap.

A nemzetet nem világosítja föl a dolgok való állásáról Justh Gyula sem. A Ház elnökének kihallgatása csak annyi eredménnyel jár, hogy a magyar politika mezejét újabb sejtelmek, újabb kétségek és újabb kombinációk rajozzák körül, még jobban elhomályosítva a jövő szemhatárát, mint eddig volt. Most már arról is fecsegnek, hogy Justh Gyula ó

felsége elé olyan „függetlenségi“ programot terjesztett, amely tele van kínálkozással és tele van lemondással, a hatalom kizárólagos elnyerése fejében

Mi ezt képtelenségnek, mendemondának, rágalomnak tartjuk. Ezeket a rosszakaratu rágalmakat azok terjesztik, akiknek egyedüli hivatása visszavonást, bizalmatlanságot, gyűlöletet kelteni, s a vezető államférfiak hitelét megingatni. Az osztrák érdekeknek szócsovei ezek. A hivatalosan közzétett hirdáson kívül más megbízható és pozitív értesülés mindaddig nem jutott nyilvánosságra, mi ehhez tarjuk magunkat és nem indulunk el semmiféle tendenciózus és többé kevésbé rosszakaratu kombinációk után. A hivatalos hirdás szerint pedig a király „nem hatalmazta fel Justh Gyulát, hogy az audiencia lefolyásáról kijelentéseket tegyen.“ Ehhez képest — akárki akármit fecsegjen is — Justh Gyula az audienciáról nem tett kijelentést. Ez való. És ebből se jót se rosszat nem lehet kiolvasni. A helyzet továbbra is feszült és bizonytalan.

Csak azt az egyet tudjuk, hogy a bizonytalanság — ami pedig legrosszabb a világon — folyton tart és hamarjában azt se tudjuk, hogy meddig fog tartani. És ennek a bizonytalanságnak egyik sajátossága, hogy gombamódra keletkeznek a legvadabb kombinációk és ráfogások.

Ezekkel a könnyelműen kiröpített hírekkel szemben a legnagyobb óvatosság van a helyén.

A tényleges helyzet egyelőre az, hogy a bankkérdésben a lehető legnagyobb bizonytalanság uralkodik; már pedig gazdasági érdekeket érintő kérdésekben a bizonytalanság kétszeresen káros. Lehetetlen, hogy a döntő tényezők ezt ne tudják és éppen azért hisszük és reméljük, hogy akár jobbra akár balra dől el a kérdés, a bizonytalanság sokáig nem tarthat.

Ami a képviselőház elnökének kihallgatásánál különösen feltűnt, az azon körülmény, hogy közvetlen Justh Gyula előtt az osztrák miniszterelnök volt a király dolgozószobájában és ő utána következett Justh. Az osztrák államférfiak mindig ott keringenek a király körül, amikor fontos magyar kérdések megoldásáról van szó. És hogy ezek az osztrák államférfiak abban fáradoznak, hogy a magyarokat érdeklő kérdések kedvezően oldassanak meg... azt bajosan lehet hinni.

A sok bizonytalanság között egy dolog egészen bizonyos, nevezetesen az, hogy a király ma már minden tekintetben jól ismeri a függetlenségi párt álláspontját a bankkérdésben s ez a helyzet további alakulásánál rendkívül fontos körülmény.

Az adóreform a Házban.

A képviselőház olyan javaslatokkal kezdte meg munkáját, amely felől sok szó hangzott már el pro et kontra: az adóreform javaslataival. Ennek a rendkívül szociális hatású reformnak a célja az volt, hogy megvalósítsa az adózás arányosításának elvét és teljessé tegye az általános teherviselést kimondó 48-as törvényt azzal, hogy a teherviselésben az arány egyenlőségét is megteremti. Maga a javaslat a modern adóztatás elvének egyedül megfelelő progressivitást, a mi viszonyainkhoz képest olyan mértékben foglalja magában, mint amilyen mértékben talán az egész világon egyetlen adóztatási módszer se. A javaslatok felépítésének alapgondolata az, hogy olyan ember, aki csak az élet fenntartásához szükséges, vagy ezt alig valamivel meghaladó jövedelem forrást élvez, a lehető legminimálisabbat nyújtsa ebből állampolgári jogainak ellenértékéül adófejeében. Viszont azok, akik a megélhetésen felüli, tehát már a jólét, vagy a gazdagság ismerveit magukban foglaló jövedelmi összegekkel rendelkeznek, viseljék a közterheket a létminimumon felül haladó jövedelmük hatványozottan nagyobb százalékával. Ez az alapelv nem egyéb, mint a kisembernek a modern viszonyok közt nagy szociális jelentőségű védelme egy olyan törvényhozási alkotás keretében, amely jótékony hatását évtizedek hosszú sorára érezhetővé fogja tenni a nemzet egész testére, fejlődésére, jövődjére.

A kényes kérdések.

A magyar politikai közélet érdeklődését teljesen a bankügy és a katonai kérdésekben várható reformok foglalják most le. Ezek a domináló kérdések most. A feleletet a legközelebbi jövő van hivatva meghozni. A kormányhoz közel álló körök állítása szerint a megoldásra váró feladatok nehézségeit csak a párt egyesülés győzheti le, de az új alakulás nehézségei még igen gyakok, főleg a bankkérdés dolgában igen élesek az ellentétek, főleg ezen kérdésnek az előtérbe állítása nehezíti a kibontakozást.

Mind a bankügy, mind pedig a katonai kérdések az ugynevezett kényes kérdések közé tartoznak, annál is inkább, mert mindkét ügy a nemzeti aspirációk körébe vág és nemzeti megerősődéssel jár. Ez pedig annyit jelent, hogy nem kedves Ausztriának. És ha csakugyan az osztrák császári és

kormány hatalom ennek dacára sem törné le és valamely reformra hajlandóságot mutatna, akkor azt is jelentené ez az engedékenység, hogy Ausztria valamely veszedelem előtt áll, amelynek elhárításához a magyar nemzet odaadó rokonszenvére van szüksége.

Hogyan is várhatnók azt az osztráktól, hogy akár pénzügyi, akár katonai kérdésekben kedvezzen Magyarországnak? Ezt ugyan soha sem tette. Nem kell a régmúlt századokat idézni föl — amikor Ausztria könnybe és vérbe fullasztott minden nemzeti törekvést, csupán Chlopy-ig kell visszamenni. Vagy ami még azon is innen van: a darabont korszakig. Szinte csodával határos tehát, ha most egyszerre, az illetékes körök beismernék azt, hogy a magyar nemzetnek is vannak jogos aspirációi.

Mi ugyan kételkedve fogadunk minden méltányosságot, amelynek híre Wien-ből érkezik. Timeo Danaos...!

A vármegyék új beosztása és Udvarhelyvármegye.

Székelyudvarhely, jan. 30.

A fontos és érdekes nyilatkozatok közt, miket gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az őszön halott legfontosabbnak látta előttünk az, melyben kijelenti, hogy „a magyarság tulsúlyát a választókerületek beosztásával lehet és kell biztosítani.“

Való igaz, hogy a vármegyéknek tervezett új beosztása ez idő szerint feltétlenül biztosítaná a magyarság számbeli tulsúlyát a törvényhatóságokban. Bebizonyítjuk azonban azt, hogy a vármegyei határok, sajátosképpen, mindig akadályul szolgáltak a nemzetiségek s kiváltképpen az egyetlen agresszív természetű nemzetiség: az oláhság terjeszkedésének, amely, mihelyt átlapta magát, vagy ha átsegítettük a megyei határon, itt vidáman erősbödött és csakhamar kinyújtotta csápjait a szomszéd községekbe is.

Ezt akarva bizonyítani, hanem ha figyelmeztetésül azok számára, akik pusztán az új vármegyei beosztásban minden bajnak gyökeres orvosságát látják, teljesen figyelmen kívül hagyhatjuk azokat a vármegyéket, melyek az új beosztás után is nemzetiségek maradnak. Nem érdekelnék minket az új Tisza jobb- s a Duna balpartján élő nemzetiségek sem, csak Erdélyiyl akarunk foglalkozni, benne az oláhokkal s itt csupán azokkal a megyékkel melyek a tervezett beosztás szerint „magyar megyék“ lesznek, vagy amelyek e megyékkel a kikerekítés folytán kapcsolatba kerülnek.

A közlendő szám adatok világosabb megértése végett azonban előbb egy futó pillantást kell vetnünk az oláhok vándorlásaira s általános viselkedésükre, a letelepülés alkalmával.

A moldovai parasztság nagy tömegét a „fanariota farkasok falánkusa“ kergette el hazájából. A zarnok-zsivány fanariota korszak pedig 1700 tól 1821-ig, a regulament organiczig tartott. A kiszípolozott, elrongyolott oláh parasztság ekkor nagy rajokban ellepte a Dajesztter mellékét, aztán a Duna jobbpartját — Szerbiát és Bulgáriát — legtöbbször azonban Magyarország felé húzódott: Erdélybe s a Temesközbe. Kivált az utóbbi helyen nagy tömegét találta már a török háborúkban ide vetődött oláh martalócoknak.

Erdélybe számos természetes kapu nyitott utat a vándoroknak. Átlópözva a szorosokon, előbb azok szájánál telepedtek meg. Minden hágó alján egy-egy oláh telep van ma is. Innen lassacskán előbbre másztak. A magyarság eleinte szívesen látta az új „zselléket“ s csak akkor döbönt meg, mikor a számra gyorsan növekvő zsellérek apránként „jobbágyi jogokat“ kezdtek maguknak vindikálni.

Igy ült meg például a beszercei grófságban, rövidesen elpusztítva az ott talált magyarságot és elszakítva egymástól a grófság szász lakosait a szolnok-dobokai szászoktól. Ma itt 98 községből 66 oláh. Egy félszáz év előtt már ki lehetett mondani a tételeit, hogy: „ahol gyenge magyar többség találkozik erős oláh kisebbséggel, ott a magyarság veszendőbe megy“, mint a Maros völgyében.

Ezek a faji, néplélektani, etnográfiai vonások szem előtt tartandók, mikor sorra vesszük most a Királyhágón-tulnak azt az öt vármegyét — Háromszék, Brassó, Csik, Maros-Torda és Udvarhely — melyek az új megyei beosztás szerint „magyar vármegyék“ lesznek.

Hogy a magyarság szempontjából milyen eredményt várhatunk attól, ha valamely magyar vármegyéhez oláh községeket csatolunk, vagy megfordítva, megláthatjuk, ha részletesen megvizsgáljuk azt az eredményt, amit az utolsó, az 1876-ban, illetőleg 1877-ben történt nagy megyei rendezés ért el.

Az 1876. évi XXXIII. t. cikknek némely vármegyék végleges rendezéséről szóló rendelkezéseit ugyanis törvénybe iktatva, az 1877. évi I. t. cikk Háromszék vármegyéhez csatolt a volt Felső-Fehér vármegyéből 7 szinmagyar község mellett 10 oláhlakta községet is, névszerint: Márkos, Nyén, Bodola, Bodzavám, Lüget, Nyáropatak, Előpatak, Hidvég, Árapatak és Erősd községeket.

Moldovából az oláhság e vidékre az ojtói és a Bodza-szoroson át szivárgott be. Szokása szerint megült mindjárt a szoros kapujánál. így a Bodza-szorosnál befészkelte magát Bódzavám községbe. Innen aztán részenként tovább húzódott észak felé, a mostani Háromszék vármegye nyugati határszélén azokba a községekbe, melyek 1877-ben Háromszékhez csatoltattak.

Nem szabad kételkednünk abban, hogy a 76. és 77. évi törvényzettek megalkotói is bizonyosan azt hitték, amit ma Andrassy vall, hogy hozzákapcsolva ezeket a kevés oláh lakóju községeket egy erős magyar megyéhez, ezekben az oláhokban mihamar elfonnyad az oláh-érzés, beolvadnak a magyarságba, mert az egyes községek határában belül velük együtt élő magyarok, hátuk megett a testvérnépnek nagy kompakt tömegével, mihamarabb asszimilálják őket.

Lássuk hát, mennyire vált be ez a számítás s a felelet megadja a választ itt is, fent vállalt bizonyítandó tételünkre.

Mind a tiz község oláhsága nemcsak nem fogatkozott meg az átcsatolás óta eltelt idő alatt, hanem a természetes szaporodást messze meghaladó módon meguótt. A magyarság ellenben két községben: Márkoson és Bodzavámon megfogyott; az 1880—1900. évi két népszámlálás közt eltelt husz év alatt az utóbbiban 81 lélekről 48 ra.

Az azonban még a kisebb baj, hogy e községek oláhsága semmi jelét sem adta az asszimilálódásnak. Sokkal nagyobb veszedelem van abban, hogy ellenkezőleg, az oláhok indultak el hódító utra az átcsatolt községgel szomszédos helységekbe, melyekben egyrészt szemmel láthatólag megakasztotta a magyarság erősödését, másrészt rendkívül megnövesztette az oláhság számát. Egy pár példa világossá teszi ezt. Szitabodván 1880-ban volt magyar 70, 1900-ban 99; oláh 992—1285; Zágón: magyar 2785—3099, oláh 1140—1748; Dobolló: magyar 69—69, oláh 992—1285; Bikfalva: magyar 867—891, oláh 6—19; Bodzaforoduló: magyar 69—81, oláh 1656—2287; Aldoboly: magyar 903—915, oláh 237—480; Kisborosnyó: magyar 592—565, oláh 607—801.

A Háromszékben tapasztaltak után lássuk, milyen „magyar megye” lesz Brassó.

A megye északi része meg fog növekedni Háromszék miklósvári járásával, melyben majd 1600 magyar él, nem egészen 3000 oláhhall. Kap azonban a megye Fogaras törösvári járásával 18,000 oláhot is, akik közt alig egyezer magyar és német van elszórva. Ez a nagy tömege az oláhságnak fel fogja bátorítani Brassó megye hétfalusi járásának Hosszúfalu községében élő oláhhait, hogy áttörjék az előtük gátként álló hat magyar község: Saison, Pürkeresz, Tattrang, Csernátfalu, Türkös és Bánfalu gyűrűjét, melybe ugyan már eddig is befészkelődött, de erőre kapni nem tudott az oláhság. Ha kikezdek ezeket a községeket, mint tették — láttuk — Háromszékben, nyitva az ut előttük a Barcaság szász népéhez. Ezeknek a községeknek pedig épen semmit sem használ a Háromszék sepsii járásából kiszakítandó Bikfalva és Kokós magyarsága (az utóbbiban az oláh elem növekvőben van), sem a messzi miklósvári járás, sem az Udvarhelyből nyert kilenc község (Bibarczfalu, Kisbaczon, Magyarhermány, Füle, Bardocz, Száldobos, Olasztelek, Vargyas és Felsőrákos) 9000 magyar lelke. Ellenben a Nagyküküllő vármegyéből Brassóhoz csatolandó két község egyikének, Ágostonfalvának, oláhhai az eddigi „belterjes” növekvés helyett, most már „külderjes” működést is fejthetnek ki Köpecz felé, melytől eddig elzárta őket Háromszék határa és észak felé, az Udvarhelyből hozzájuk kapcsolandó 9 magyar község felé.

A tervezet szerint Csik vármegye állana mostani területéből, hozzáadva Maros-Torda vármegye régi felső járásának oláhlakta községeit.

Maros-Torda vármegye állana szintén mai területéből, a régi alsó járás és a Kisküküllő vármegye határában fekvő, odacsatolandó 14 község híján. „Kárpótlásul” kapná Kolozs megye tekei, nagysármási és mezőterményesi járásait, továbbá a mocsii járásnak és Torda-Aranyos vármegye marosludasi járásának keleti, oláhlakta községeit; végül Udvarhelyből 11 magyar községet.

Csikba, a gyergyói és csiki havasok közt négy kapu nyílik Romániából: a gyimesi-, a Bélbor-, a Békés-, s a Tölgyes-szoros. Ezekon jött ide az oláhság lassan a Felső-Maros felé húzódva, hol Gyergyóvárhegy és Gyergyóvasláb egy felszazad alatt magyar községből oláhtöbbségűvé lett. Csikban még sem volt maradásuk az oláhoknak. Kikerülve az olt-völgyi székelységet, szivesebben telepédtek meg Maros-Tordában, melynek 200 községe közül 77 ma oláh többségű. Követve a Maros folyását, melynek legkivált felső szakaszát lepték el, eljutottak Beszterczébe s a Mezőségbe, melynek marostordai részén, husz magyar községből tizet eloláhsítottak félszáz év alatt. A Maros balpartján a Görgény havas csiki oldaláról lehúzódtak Maros-Torda alvidékén a Nyárad mellékéig, ahol átették magukat három magyar községen: Magyar-Bölkény, Görgényszentimre, Görgényüvegcsürön és nyolcz oláh községet alapítottak. A Nyárad-völgy székelyein megtört az erejük.

Anélkül, hogy szükség lenne felsorolni a volt tordamegyei községeket, tényként megállapíthatjuk, hogy az oláhság szaporodott bennük, körülbelül olyan arányban, mint a volt Naszód-Vidéke két községéé:

Marosoroszfalu s Monosfalué, melyeknek 1880-tól 1054-ről 1382-re s 352-ről 475-re nőtt az oláhok száma, közben piczi rajokat bocsátva a Nyárad-völgy magyarsága felé is.

Ez az oláhság a marosi felső járásból az alsóba szivárog, hol a Maros alsó részén pl. Kisaludban husz év alatt 38-ról 34-re süllyedt a magyarok száma, ellenben az oláhoké 354-ről 477-re emelkedett és már találtatik oláh a Maros bal oldalán fekvő Kakasdon is, melyben 1880-ban egyetlen oláh sem volt. Ha tehát most hozzácsatolják Maros-Tordához Kolozs megye negyedféljárásának és Torda-Aranyos vármegye marosludasi járásának összesen mintegy 50,000 oláhhát, ezekkel ugyan mindenesetre kevesbedni fog Kolozs és Torda-Aranyos oláhságának a száma, de erőt és sulyt nyer velők a marostordai oláhság, ha külön intézményekkel utját nem álljuk ennek és nem biztosítjuk az új Maros-Torda oláh felében élő magyarságnak fennmaradását, amit azzal is gyengítünk, hogy a megye déli részének 14 magyar községét Kisküküllő vármegyéhez csatoljuk.

Udvarhely vármegye, a terv szerint kapná mai területéhez Nagyküküllő vármegye kőhalmi járásának derekát és Fogaras vármegye sárkányi járását, vesztene azonban 11 községet Maros-Torda, 9-t Brassó, 7-t Kisküküllő és 5-t Nagyküküllő javára.

Az 1877. évi rendezéskor Udvarhelyhez is több községet csatoltak. A volt Küküllőmegyéből kapta O'áhhidegkutat és Oláhdrásfalvát, melyek a Magyar-völgy három más községével most Nagy-Küküllőre szállnak. Felső-Fehérmegyéből kapta Felek, Szederjes, Petek és Felsőrákos községeket, mely utóbbi nyolcz más községgel együtt valószínűleg Brassó vármegyéhez kapcsolítatik. Segesvárszékéből Bene és Erked, Kőhalmoszékéből Darócz és Zombor jutott Udvarhelynek. A mostani beosztáskor elveszti a székelyszereszturi járásnak a Kisküküllő folyóig kiugró nyulványát hét községgel és a Korond- és Kismód-völgynek Maros-Tordához eső községeit.

Legelőbb is jegyezzük meg jól, hogy ami számbavehető oláhsága csak van Udvarhely vármegyének, azt kivétel nélkül mind az 1877. évi rendezéskor hozzácsatolt községekkel kapta. A megyében élő 2928 oláhból 2683 ezekben a községekben lakik. Nem érdetelen tehát tudnunk, sőt döntő sulytal bir a mai „kikerekítések” alkalmával, hogy ez a maroknyi oláhság mikép viselkedett a magyarság tengerébe vetve.

A felsorolt községek közül háromban ugyan apadt a számuk, egyben pedig stagnál, összeségében azonban mégis megszorodott. Ma több oláh van Udvarhelymegyében, mint volt az utolsó megyei rendezés után való első években. Mert az idekerült csöppnyi oláhság itt is utnak eredt más községek felé is.

Oláhhidegkut közelsége Magyarhidegkut oláhhainak számát husz év alatt 73-mal gyarapította, míg a község magyar lakosainak száma ugyanez idő alatt mindössze 25-tel emelkedett. Sőt a megye távolabbi részeibe is jutott oláh. Magyarhermányon és Homoródermetén 1880-ban egyetlen oláhot sem talált a népszámlálás, 1900-ban azonban az elsőben már 36, a másodikban 10 oláh akadt.

A Kormos-völgyben Füle és Száldobos, maga Székelykeresztúr is és a tőszomszédságában levő Alsóboldogasszonyfalva megkészsereződni látta ez idő alatt kevés számú oláh lakosát.

Tehát a vármegyéknek harmincz év előtt történt beosztása, noha más szempontból történt, a kikerekítéssel a magyarság érdekét is szolgálni akarta, ahol arra alkalma nyílt. Láttuk, hogy ez mily kevés sikerült s így megokolt az aggodalmunk, hogy pusztán a kikerekítések ma sem fognak olyan eredményt elérni, melyre a választói jog kiterjesztése után is bizvást bízhatjuk nemzeti érdekeinket. Ellenkezőleg, azt hisszük, hogy fölveve nemzetiségeink és főként az oláhság köréből oly elemeket is a törvényhozás sáncaiba, kik eddig csak „szellérek” voltak a politikában, nagyra növesztjük bennük a nemzetiségi öntudatot, megerősítjük bennük a nyelvükhöz való ragaszkodást, az állam nyelvét való eddigi idegenkedésüket.

Nem vagyunk optimisták, mikor mind e bajok elhárításául azt kívánjuk, hogy a választói jogosultság első föltétele a magyarul tudás legyen. Mi is valljuk a „legnagyobb magyar”-nak mondását, hogy többet ér, ha valaki lelkében, mint ha nyelvében magyar. Azonban „de internis non judicat praetor”. A magyar „érzészhez” nem fűzhetünk nagyérdékű állampolgári jogokat. Aki pedig megtanulja az állam nyelvét, közelebb jutott az uralkodó nép lelkéhez, vágyai nem fognak elkalandozni politikai chimérák után, erősebben tapad a közös haza földjéhez, melyet véruik hullásával ama nép ősei vívtak ki számára, amely a maga minden jogát, erejét testvériesen megosztja e haza valamennyi lakosával.

Tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, hogy az előfizetés megújítása és a hátrálék beküldése iránt intézkedni sziveskedjenek.

Befagyott az uszoda.

Székeludvarhely, jan. 30.

Az uszodának az ügyében kezdünk babonások lenni. Mindig télviz idejére ér ezen kérdés kritikus ponthoz. Így például most arról veszünk értesülést, hogy Fábíán József, — ki annak idején a már-már megalakult uszoda részvénytársaságot azzal leszerelte, hogy saját költségén megépített az uszodát — két hosszú évi habozás után tervét véglegesen elejtette, dugába döntve ezzel sok nemes buzgalmat és fáradozást, mely a város közönsége érdekére való tekintettel ez irányban kifejtve lett.

Szóval a közönség újra ott áll az uszoda dolgában, mint állott a koronázás évében, t. i. ha majd a nyáron fürödni akar (pedig egy része csak akar), a Küküllő vizét szeltében-hosszában igénybe veheti, természetesen az életbiztonság és közszemérem rovasára.

Egyetlen valamire való városkában sem fürödni a szabad folyóban, községek, városok ingyen fürdőket létesítenek. Mert szükségét látják. Mert az ingyenfürdő életmentés, életbiztosítás.

És nálunk ugyancsak az kellene, hogy legyen, mikor a város három közép és még valami hat más intézettel bir, a melyek mindenike meglehetősen magas létszámmal dicsekedik. E hatalmas, ezert jóval meghaladó létszámhoz csatlakozik a sok mindenféle hivatal és intézet az ő még több tisztviselőjével és a katonaság, akiknek e város — eltekintve a fejlődés kezdetén lévő sétatértől — valljuk be őszintén, poros utcáinál, miazmás viznél bizony-bizony alig nyújt többet a közegészséget illetőleg.

Az uszoda ügye azzal azonban, hogy Fábíán József a kiásott medenczét két évi gondolkodás után fauszatáshoz használja föl, napirendről nem kerülhet le, s nem lehet egy város közönségét éveken át csak jó szóval kitartani, a reménynek teljes kizárásával. Az uszoda kérdése lényegesebb a villanyvilágításnál, az aszfaltjárdánál, — noha ezek már megvannak — mivel itt ember életről és közegészség-ügyről van szó, mivel sokan vagyunk, kiket végzetünk nyáron át is e városhoz köt, s nem engedhetjük meg a fürdőzés drága, bár egészséges luxusát.

Szükséges tehát, hogy társadalmunk azon tényezői, kik megérteni és értékelni tudják az uszoda jelentőségét újra akcióba lépjenek s így lehetővé tegyék, hogy az uszoda még a tavasz folyamán létesülhessen. Fogjon össze a társadalom, képviselőtestület, a Korcsolya-egylet, s az eredmény nyomon fogja követni ténykedésüket.

Az uszodát, amint azt már kifejtettük, részlegyek alapján gondoljuk megteremthetőnek. Az az intelligens társaság, mely a multkor belátva az uszoda szükségét, részlegyeket jegyzett, — az ma is fenntartja ebbeli szándékát. Az így megalakult társaság a Korcsolya-egylettel kötendő szerződés után a korcsolya pálya medenczéjének nyugoti oldalán épített mintegy 30—40 kabint, míg a pályát a délnyugoti oldalon mintegy méterrel megmélyített, hogy az uszók és ugrók elegendő mély vízzel rendelkezzenek. A fürdési díjat megállapítja, ugy amint először is tervezte, 10 fillérben, melyből az alapítóknak külön engedményt ad.

A pályát, illetve uszodát nem kell kerítéssel körülfogni, mivel a most meglevő földrakás a belátást teljesen elzárja s így a prűdériának is elég van téve.

Ime, készen van az uszoda; melynek előnye: 1. a város közepén fekszik s így könnyen megközelíthető, 2. friss vize van állandóan, 3. árvíz veszélynek nincsen kitéve, s miután társaság tulajdona 4. a fürdési díjak is tetszés szerint korlátozhatók.

Nálunk az élet olcsó. Pedig kevesen vagyunk és Széchenyi híres mondását, minden második ember cizálja. Egy egy vízbe fult temetésére elmegyünk, a gyerekekre reá parancsolunk, hogy be ne merészkedjenek a vízbe és ne volna annyi energiánk, ne volna annyi összetartás bennünk, hogy ezt a közegészséget szolgáló ideát megvalósítsuk?

Mikor meleg a léghör, fürödni kíván a test, vízbe parancsol az egészségtan. De nem oda, ahol az élet kockázattal jár. Mert elvégre a drágaság közepette nem fizethetjük meg létezésünket ilyen drágán. Ha a léleknek van temploma, legyen a testnek is. Olyan, melyben megfürödhessék a szegény is. Ne legyen privilégiuma a gazdagnak, a tisztaság. Erre ne is gondoljunk: mert mihelyt privilegiumnak nézik a tisztaságot, nem él vele sok ember. A megengedett jogot inkább megunja az ember, mint a

meg nem engedettet és utoljára is csak a piszkos emberek száma szaporodnék.

Ezt mondja a logika, a mely furcsa ugyan, de alapjában véve igaz. És igaz az is, hogy az uszoda: életmentő. Igaz az is, hogy szegénynek, gazdagnak egyaránt meg kell fürödni. Védett helyen, hol nem ful bele sem a szülő, sem a gyermek.

Felvetettük az eszmét újból, mivel aktuálitása égető, s a fölött napirendre térni többé nem lehet. A dolog megoldása nem ütközik semmi különös nehézségbe, csak éppen egy kis jóindulattal kell hozzá kezdeni. Bizunk abban, hogy ez a kis jóindulat ekkora értelmiséggel bíró város társadalmából csak kikerül.

HIREK.

Székelyudvarhely, jan 31.

A közönséghez. Az olaszországi szerencsétlenek javára kibocsátott gyűjtőivek tartóit felkéri a bizottság, hogy úgy a gyűjtőiveket, mint a befolyt adományokat *Gotthárd* János polgármesterhez, a bizottság elnökéhez 3 nap alatt szíveskedjenek beküldeni.

A sorozások kitűzése. A honvédelmi miniszter 1909. évi fősorozás utazási és működési tervezetét a következőkben hagyta jóvá: 1. Az *Udvarhelyi* járási sorozó járásban 1909. év márczius hó 1, 2, 3, 4, 5, 6 és 7-én. 2. A *Székelyudvarhely* városi sorozó járásban 1909. év márczius hó 8-án. 3. A *székelykereszturi* járási sorozó járásban 1909. év márczius hó 10, 11, 12, 13, 14 és 16-án. 4. Az *oklándi* járási sorozó járásban 1909. év márczius hó 18, 19, 20, 21 és 22-én. A jóváhagyott rendeletet *Sebesi* alispán azzal közli a megyei hivatalos lapban, hogy márczius hó 7, 14 és 21-én, miután azok vasárnapok, ujonczállítás nem tartatik: ezen napokon a mozgósítás, utasítás, tervezetek és nyilvántartások megvizsgálása eszközöltetik.

A Jótékony Nőegylet ma délután 3 óra-
kor rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgyát a rendező elnöknő állás betöltése képezi.

Emléket az agyagfalvi réten. Az agyagfalvi réten felállítandó Székely-émlék alap javára újabban adakoztak: a vargyasi hitelszövetkezet 5 kor., Papolcz községi hitelszövetkezet 5 kor., Málnási hitelszövetkezet 2 kor., Csikvárdotfalvi hitelszövetkezet 5 kor., Székelyderzsi hitelszövetkezet 10 kor., Siménfalvi hitelszövetkezet 15 korona. Összesen 42 kor. Az Udvarhelymegyei takarékpénztárba elhelyezett tőke II. ik félévi kamatából 146 kor. 89 fillér, összesen 188 kor. 89 fillér, ebből levonva postabélyeg és irodai szerekre 4 kor. 60 fillér kiadást, maradt elhelyezni való pénz 184 korona 30 fillér. Ezt hozzáadva a már korábban begyűlt 7378 kor. 91 fillérhez az alap összege tesz 7563 kor. 21 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért ez uton is a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. *Ferentzi* János végrh. biz. pénztárnok.

A Cassinó folyó évi közgyűlését ma délután 4 óra-
kor *Ugron* Ákos főispán elnöklétével a következő napirenddel tartja: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkár jelentése. 3. Pénztáros jelentése. 4. Kiküldött bizottságok jelentése. 5. 1909. évi költségvetés megállapítása. 6. Tagdíj-hátrálék törlesztés. 7. A folyó évi tagsági díjak megállapítása. 8. Tisztikar választás.

Disz-doktor avatás. Szép ünnepély keretében avatták fel a kolozsvári tudományegyetemen Hegyemegi *Kiss Pál* főispáni titkárt 27 ikén. A legfőbb disz, amely a tudományos pályák kezdetén, az egyetemi tanulmányok befejezése után ifju embert érhet, a király gyémántos gyűrűjét vette át a legnagyobb fény és pompa közt H. *Kiss Pál*. Az avatás szerdán délelőtt ment végbe a kolozsvári egyetem aulájában, a hol a király képviselőjében *Molnár* Viktor államtitkár jelent meg. Az avatáson H. *Kiss Pál* a származásról, mint a főrendi tagság jogalapjáról tartott értekezést. A szép ünnepélyen H. *Kiss Pálnak* debreczeni barátai is megjelentek, kik ide Székelyudvarhelyre is elkísérték a tehetséges, szimpatikus ifjut. Csütörtök délben a Hungária-éttermében a „Kék-klub” — melynek szervezője ugyancsak H. *Kiss Pál* — itteni tagjai bankettet rendeztek, este pedig fényes sikerű táncmulatság volt, mely jó kedvben, fesztelen hangulatban reggelig eltartott. Az estélyen a következő hölgyek voltak jelen: *Asszonyok*: Demény Ferenczné, Barabás Andrásné, Bodolla Gáborné, Ugron Istvánné, B. Sebesi Sándorné, Homolay Lajosné, Pálffy Aladárné, Jánossy Péterné, D. Kassay Albertné, Göllner Béláné, Ferenczy Gyuláné, Szabó Gáborné, Br. Orbán Félixné, Koncz Árminné, László Domokosné. *Leányok*: Horváth Lili, László Mariska, Koncz Mariska, Demény Mariska, Kassay Irén, Ferenczy Ilus, Ferenczy Margit, Br. Sebesi Mártha, Br. Orbán Aranka és Ella, Jánossy Beatrix, Föder nővérek.

Szegény iskolás gyermekeinkért. Ujra Székelyudvarhely város közönségének szívéhez appellálnak. Azoknak a városi szegény gyermekeknek felsegélyezéséről van szó, akik iskolakötelesek volnának, azonban a nyomor, a szegénység otthon maradásra kényszerít. Ezeknek az ártatlan nyomorultaknak során akar segíteni a helybeli Népművelési egyesület, akkor, amidőn február 1-én a Budapest-szálló termeiben tánczczal egybekötött műsoros estélyt rendez. Nincs kétségünk, hogy e város társadalmi osztálykülömbőség nélkül megérti a nemes cél és tömeges megjelenésével ad ennek méltó kifejezést. Az estély rendezősége a következő tartalmas műsort állította össze: 1. *A migrén.* Bohózat 1 felvonásban. Irta: Katona Sándor. Rendező: Dr. Szövényi László. Sugó: Fischer Ferencz. Szemelvények: Dr. Békés Imre, ügyvéd *Bocz* Endre, Adél, a felesége *Büttner* Helén, Kozmás Nepomuk János ügyvédi irnok Dr. Szövényi László, Alicze, szobaleány *Flórián* Margit, Miska, öreg szolga *Szemerjai* Károly, Egy paraszt *Bodrogi* Balázs, Hordár *Péter* Géza, Rendőrnagy *Nagy* Gusztáv. Történet Dr. Békés Imre ügyvédi irodájában. Idő: jelenkor. 2. *Duett.* Éneklik: *Horváth* József és *Paál* Sándor; kíséri *Kónya* János zenekara. 2. *Melodráma*: „Czinka Panna”. Előadja: *Gönczi* László zongorán kíséri: *Kassay* Irén, cimbalmon *Gyertyánossy* Iluska és hegedűn *Dézi* Lajos. 4. „*Szerenád*” Szent Gáli Gyulától. Éneklik: *Büttner* Zsuzsánna, *Boga* Janka, *Flórián* Margit, *Finkér* Sarolta, *Manchen* Margit, *Szemerjai* Károlyné, *Biró* János, *Gyerkes* Mihály, *Horváth* József, *Kádbé* József, *Paál* Sándor, *Péter* Géza, *Szabó* András, *Szabó* Antal. Reggelig táncz. — Az estélyre jegyek még válthatók *Székely* Dénes könyvkereskedésében.

Arany János-ünnepély. A kollegium Ifjusági „Petőfi Önképzőkör” Arany János emlékére ma délelőtt 11 óra-
kor az intézet tornacsarnokában irodalmi ünnepélyt rendez, melyre a közönséget az Önképzőkör elnöksége ez uton is meghívja. Műsor: 1. Csokonai, Petőfőtől, zenéjét szerezte Arany; éneklí az ifj. énekkar. 2. Megnyitót mond *Bakóczy* Károly tanár. 3. Arany halálára, *Reviczky* től; szavalja *Palló* Imre VII. o. t. 4. Attila, *Tucik* Gyulától; előadja az ifj. zenekara. 5. Arany, mint ballada író, tanulmány; irta és elmondja *Pálffy* László VIII. o. t. 6. Arany: Rege a csoda szarvasról; vonós négyes kísérettel éneklí *Török* József V. o. t. 7. *Rachel* siralma, *Arany* től; szavalja *Gönczi* László VIII. o. t. 8. *Toborzó*, *Amadé* L., zenéjét szerezte Arany; éneklí az ifj. énekkar. 9. *Pázmán* lovag, *Arany* től; szavalja *Borbáth* Samu VIII. o. t. 10. Arany népdalaiból énekel az önképzőkör férfikara. 11. *Rákóczi*-induló, játssza az ifj. zenekara. — Az önképzőkör pályaművek jutalmazására létesített alap gyarapítására önkéntes adományokat köszönettel fogadnak.

A Tisztviseli kör évi rendes közgyűlését február hó 2-án délután 5 óra-
kor saját helyiségében tartja meg, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Szabóiparosok tanfolyama. A helybeli szabóiparosok részére engedélyezett szabászati tanfolyam lelkesen folyik, igen szépen haladnak készített munkáikkal. A tanfolyam február hó 7 én délután be fog záródni. Addig is kívánatos volna, ha az uri osztály részéről megrendelések tételének ottan, hogy így a tanfolyam befejeztével, nemcsak a rajzok, hanem a jutányos áron készített kész ruha is bemutatnák. Megrendeléseket a ruhákra elfogad, valamint a tanfolyam iránt való érdeklődésért szívesen lát vendégeket *Jakabos* Miklós férfinabó-mester, okleveles szabásztanító a tanfolyam vezetője *Kossuth* Lajos-
utcai műhelyében. Időszerűnek látszik, hogy az érdekelt székelyvárosok u. m.: *Kézdivásárhely*, *Sepsiszentgyörgy* stb. szintén egy ilyen szabászati tanfolyam szervezését kérelmeznék illetékes helyen.

A szent Antal társaság folyó hó 24-ikén *Soó* Gáspárné elnökle és Dr. *Válentsik* Ferenczné, *Péter* Lajosné, *Péter* Józsefné rendezése mellett tartott estélye fényes sikerű volt. A Budapest-szálloda nagytermét előkelő közönség színléttel megtöltötte. *Szabó* Antal szép éneke után *Szabó* Gáborné *Török* Piroska énekel kitünően iskolázott hangon mély érzéssel néhány dalt, mit Dr. *Solymossy* Lajosné precis zongora játéka kísért. Azután *Pankó* Vilmos VII. o. t. szavalt igen ügyesen. Majd Dr. *Válentsik* Ferencz tartott gondolatokban gazdag hatalmas szabadelőadást a társadalmi félszégekről. Dr. *Solymossy* Lajosné és Dr. *Dávid* Lajos négy kézre játszották *Griegnek* egy igen kedves darabját, a zugó tapsvihar után még néhány magyar dalt adtak elő ritka ügyességgel. A helybeli ref. koll. Ön-

képzőkör énekkara sok jártassággal énekel néhány dalt. A közönség meg nem szűnő tapsa után még egy dallal kedveskedtek a folyton tapsoló közönségnek. Végül Br. *Sebessy* Mártha Szép Ilonka című melodramát szavalt sok bájjal, kedves közvetlenséggel, Dr. *Solymossy* Lajosné kiváló zongora kísérete mellett. A következő szent Antal estély febr. 7 én lesz. Rendezik: *Frölich* Ottoné és *Kovácsy* Jenőné.

Protestáns estély. A református egyházközönség ma, vasárnap d. u. 5 óra-
kor tartja meg negyedik egyházi estélyét a szokott helyen.

Halálozások Id. özv. kézdísárfalvi *Iléya* Eudréné szül. görgényszentimrei *Berzenczey* Vilma élete 67-ik, özvegysége 19-ik évében, hosszas szenvedés után f. hó 24-én jobblétre szenderült. A boldogult tetemét 26-ikán Kolozsvárról Székelyudvarhelyre szállították s itt 27-én délután a vasúti pályaudvaron tartott gyászszertartás után a családi sirkertbe helyezték örök nyugalomra. Nyugodjék csendesen. — *Szieghart* Laczi, a róm. kath. főgimnázium I. oszt. tanulója életének 10-ik évében, f. hó 29-ikén elhunyt. A jó kis fiut ma délután 2 óra-
kor helyezik örök nyugalomra. Halálát édes anyja özv. *Szieghart* Gyuláné és testvérei siratják.

A borviz kartell Mult számunkban ilyen
czim alatt hozott cikkünkben megírtuk, hogy mi a véleményünk erről a dolgról és megírtuk azt is, hogy a kartellbe álló borvizek meg fogják silyleni a manőverüket. Most örömmel értesülünk, hogy a „*Szejké*”-borviz nem fogadta el a részvénytársaság ajánlatát, hanem ezúttal is a régi árban marad meg a forgalomban. Azt hisszük felesleges mondanunk, hogy a *Szejké*borviz, mely különösen az utóbbi időben jó hatása és tisztasága miatt olyan nagy elterjedtségnek és közkedveltségnek örvendett, most az említett körülményből kifolyólag, még nagyobb felkarolásban fog részesülni. Ugy a borvizkut tulajdonosa *Ugron* Ákos, valamint bérlője *Szöllősi* Samu igen helyesen és dicséretreméltóan jártak el, amikor nem akarták azt a fogyasztó közönséget egyszerre oly hallatlanul megadóztatni, mely e borvizet olyan hűségesen használta. A jó eredmény bizonyára nem fog elmaradni. Különben, amint még értesülünk, a korsók megtöltésére és dugaszolására az eddiginél még nagyobb gondot fog a kezelőség fordítani, úgy, hogy a fogyasztó közönségnek panaszja semminemű tekintetben nem lesz.

Egyházi adó-kivetés. A székelyudvarhelyi református egyházkebl tanácsa ma d. e. 11 óra-
kor állapítja meg a folyó évi egyházi adót, mely ellen felebbezésnek 15 napon belül van helye. Az adófőkönny naponként megtekinthető a segédlelkészi lakáson.

Az ipari munkások szabad-lyczeumán mult vasárnap délután, mintegy 110 hallgató jelenlétében *Bakóczy* Károly ref. főgimnáziumi tanár tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást „A pénzről”. Ismertette a pénz keletkezését, annak forgalombahozatala szükségességét, mostani veretési és kiadási módozatait, a leszámítolásokat. Figyelemmel hallgatott előadás után *Lőrincz* István iparos ifju szavalt *Pető* finek „A magyarnép” cz. költeményét igen ügyesen. Hallgatóság nevében előadónak köszönetet, szavalónak dicséretet *Gyerkes* Mihály elnök helyettes mondott. A Hymnusszal kezdődött előadás a Szózat eléneklésével végződött. Ma délután *Dénes* Ferencz reáliskolai tanár tart előadást.

Uj postaügynökségek. Kisbaczon és Magyarhermány községekben kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett postaügynökségek f. évi február hó 1-én megnyílnak.

A református toronyóra. Székelyudvarhely város közönsége már régen érzi hiányát egy megbízható, pontosan járó toronyórának. Éppen ezért, sietett a maga áldozatát meghozni minden egyes polgára e városnak, hogy előmozdítsa a református toronyóra felállítását. Egy idő óta azonban, ezen ügyről semmit se lehetett hallani, hogy lesz-e toronyóra, vagy nem lesz. Most az egyház tanácsa bennünket a következőkben tájékoztat a toronyóra állásáról: A toronyórára begyűlt összeg, az időközli kamatokkal együtt, 963-57 kor. A kebl tanács egyes czégektől ajánlatokat kért be a kivitelre nézve, s ennek folytán a *Kulicska* czég: 3097 koronás, a *Müller* czég 1964 koronás ajánlatot tett. Ha ezen utóbbi ajánlat fogadtatnék el, akkor is, kerekszám-
ban még éppen egyezer korona kellene, hogy a toronyóra beállítható legyen. Mivel az egyházközönség nincs olyan anyagi helyzetben, hogy a hiányzó összeget pótolhatná: újból csak a társadalomhoz fordul, hogy a hiányzó összeget előteremthesse. Első sorban kérést adott be az egyes pénzintézetekhez, hogy mult évi tiszta nyereségükből szavazzanak meg még valamelyes összeget a jelzett célra. Hiszszük, hogy ennek meg is lesz a kellő eredménye. De ké-

réssel fordul a nagyközönséghez is, hogy sziveskedjék a mindnyájunkra nézve hasznos ügyet felkarolni. Tervbe vétetett, egy, ezen célra rendezendő estély is, amely kellő támogatás mellett, kijövedelmezne a hiányzó összeget. A kik e célra adakoztak, kérjük, legyenek türelemmel, mert reméljük, hogy ez évben útni fog a református toronyóra!

Vig gyermek-estély. Gyönyörű és legérdekesebb változatos műsorú mulatsággal vannak készen a szt.-ferenczendiek vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiúiskola növendékei. Hosszasan készítetjük őket elé, hogy működésüket mindig pártolós és figyelemmel kísérendő közönség soha meg nem ingó bizalmának valódi farsangi vigkedélyű estélyben szórakozást szerezhessünk. Nagyszerű dolgok lesznek ottan, nem akarunk vele dicsekedni, csak arra hívjuk fel a figyelmet, hogy kis fiainkkal midőn nagy szabású előadásokat tartunk, őket egyuttal a hazának és társadalomnak ügyes, élénk, honszerető, tősgyökeres magyar tagjaivá akarjuk nevelni s beléjük önteni a kitartó munkásság és szorgalom szellemét, az ambíciót, melynek alapja nem a nyomorult dicsvágy és emberi tekintet, hanem a szilárd jellem; munkássággal segíteni a nyomoron, enyhíteni a szenvedők inségét. Nemes törekvésünknek adjon hát segélykezet a közönség, öntügyét támogatja vele, nekünk pedig megadják fáradozásaink bő jutalmát. Ha szociális elvekkel akarjuk orvosolni a beteg társadalmat, a mi iskolánkban is meg van a szociális elv: önképzéssel, közmunkával, (a felvett tantervből egy jotta sem marad el) használni a hazának, nyomorát enyhíteni szegény társunknak. Elemi iskolás gyerektől elég ennyi, meg nem ingó alapon álló szociális elv. Fáradhatatlan ügybuzgalmunk ide irányul; e szellemben nevelje később őket a társadalom is s enyhül fog a nyomor, a munkakedv fellendül s nem lesz annyi csavargó a társadalomban, mely kenyér után nyújtja ki a munkátlanokban elrejtült kezét. Támogasson hát a jóügyet pártolni tudó közönség anyagiakkal is a nemes cél kivételében. Az estély közbejött akadályok miatt nem február 2-án, hanem február 14-én, az az mához két hét lesz a Budapest-szálló szintermében. (P-r.)

Táncmulatság az oloszokért. A délolaszországi földrengés károsultjai javára Székelyszentkirályon, ma este a községi iskola nagytermében Tamás István plebános és Elekes Géza jegyző védnöksége mellett zártkörű kosaras táncmulatságot rendeznek. Belépti díj személyenként 1 kor., családjegy 2 kor. 50 fill. Kezdeté este fél 8 órakor.

Csalódások. A székelykereszturi ifjuság a székelykereszturi államilag segélyezett k. polgári leányiskola tanszer szükségletének javára febr. 2-ikán a Budapest-szálló színháztermében műkedvelői előadást rendez. Színrekerül: *Csalódások*, Kisfaludi K. vigjátéka. A mulatság élén egész sor védnök áll, s így az estély sikere biztosra vehető.

Kicsérélik a közkutakat Rég érzett hiányon kíván segíteni a városi tanács akkor, amidőn az utcai kutaknak nem csak részben, de egészében való kicsérélését elhatározta. A tervezet szerint ugyanis egyelőre csak 3 közkutat akartak „Rapid“ szerkezetű kuttal kicsérélni, azonban a tanács a megnyilatkozó közóhajhoz híven, tegnapi ülésében Bodó Ferencz városi mérnök indítványára elhatározta, hogy a hátralevő 4 közkutat is felszereli Rapid-kuttal, hogy a kutmizeriáknak egyszersmindkorra véget vessen. A kutak felszerelésével már májusig elkészülnek.

Városrendezési munkálatok. Székelyudvarhely város képviselőtestülete egyik korábbi gyűléséből megbízást adott a tanácsnak, hogy a sétatér melletti terület parcellázási tervét elkészíttesse, hogy így az áll. elemi és polgári leányiskolák, esetleg a kir. törvényszék részére szükséges területek kiszakíthatók legyenek, de meg másrészt tájékoztat nyerjen a képviselőtestület azon terület nagyságáról is. Bodó Ferencz városi mérnök ezen munkálatokat a napokban fejezte be. Teljesen elismerést érdemlő nagy munkájában 53 parcellát vett föl, melyből a legkisebb 110 □ öl, a legnagyobb 380 □ öl. Bodó mérnök egyuttal meg is becsülte ezen területeket, s az egységes árakat □ ölenként 5—30 koronában állapította meg. Ezen 53 parcella értéke ezen becslés szerint 132 209 koronát teszen ki. Az elemi iskola, polg. leányiskola és törvényszék részére 3 és fél holdat szakított ki, melynek értéke 146 200 korona. Ezzel egyidejűleg készíti Bodó mérnök a Szt.-ferenczendiek előtt a sétatér mellett elvezető ut tervét és az ottani Küküllő hidat, melynek tervét alternatív csinálja, t. i. fa- és vashidra. Itt említjük meg, hogy Bodó mérnök elkészült az új városi építkezési szabályrendelettel is, s az már bizottsági tárgyalás alatt áll. Ezen munkálatokkal egyidejűleg készül a városi major terve és költségvetése is. E város majorban nyerne elhelyezést a bika- és mén-telep is. A vágóhid jégvermének tervei is készülnek, míg az idő mihelyest engedi hozzákezdnek a sétatéri és barompiaztéri ürszékek, a katonai baráka és

sósfürdői hid építkezéséhez. Szóval a város rendezési munkálatok terén örvendetes nagy lépésekkel haladunk előre, melyért elismerés illeti Bodó Ferencz mérnököt.

Jókai síremléke és szobra. Közel öt éve már, hogy meghalt Jókai Mór és még mindig jeltelesen áll sirja a kerepesi temetőben. A gyűjtés kezdetlenül a költő halála után megindult, de eredménytelen maradt. Ez indította a *Tudományos akadémia* arra, hogy egykori díszének és büszkeségének emlékét méltóképpen megörökítve, a gyűjtést ismét megindítsa. Az akadémia vezetősége a következő felhívást intézte Ugron Ákos főispánhoz:

Nemzetünk még nem rója a háláját Jókai Mór nagy emléke iránt. Sirján nem emelkedik emlékkő, dicsőségét nem hirdeti emlékszóbor. Az összeg, mely halála óta e kettős célra összegyűlt, nem elégséges. Midőn a nemzeti hála nevében fordulunk újból Méltóságodhoz s nagybecsű közvetítésével a bölcs vezetése alatt álló törvényhatóságához, meg vagyunk győződve róla, hogy kérésünk szives fogadtatásra és lelkes közreműködésre talál. Azt hisszük, nemzeti életünk védőbástyáinak nevezett törvényhatóságainkat csak emlékeztetni kell, hogy a bennük megnyilvánuló és ható nemzeti erőnek egyik leghatalmasabb forrása ma is Jókai szelleme, mely a legsúlyosabb megpróbáltatás napjaiban tanított a magunkhoz, multunkhoz, jogainkhoz való hűségre. Csak arra kell emlékeztetnünk, hogy a haladó kor minél nagyobb jelentőségre emeli a nemzeti erő foglalatában ennek az erőnek művelődési tartalmát, annál jobban meg kell becsülnünk, amit Jókai-ban birtunk és bírnunk. Áldozatkész hálánk kit övezhetné méltóbban? A hála lerovása oly adósság-fizetés, mely nemzeteket és egyeseket csak gazdagabbá tesz. E hála nevében tisztelettel kérjük Méltóságodat, hogy törvényhatósága körében Jókai Mór síremléke és budapesti szobra költségére gyűjtést indítani méltóztassék. Hazafias tisztelettel: Beóthy Zolt, Rákosi Jenő, Heinrich Gusztáv, Berzeviczy Albert, Herczeg Ferencz, Lippich Elek.

A Boszniában levő katonáink megjutalmazása. A következő sorok közlésére kértünk fel. A határkerületekben elhelyezett csapataink számára karácsony ünnepére rendezett adománygyűjtés, a 12. hadtestparancsnokság területén, nagyszámban begyűlt használati és élvezeti tárgyak mellett január 15-ig 16,988 korona 49 fillérnyi összeget ért el, mely összegbe a hadsereg adományai is bele vannak értve. A befolyt összegekről szóló, részletezett kimutatás a hadtestparancsnokság irodaigazgatóságánál van elhelyezve, hol bármikor betekinthező. A kihirdetéstől tekintünk, mivel a legkisebb községek ezen mozgalomban való részesedése által igen terjedelmessé válna. A beérkezett összegeket esetenként nyugtáztuk. Ezen uton is tehát Bosznia, Hercegovina és Déldalmátországok megajándékozott csapatai nevében ujjlag őszinte köszönetet mondok mindazoknak, kik ezen gyűjtésnél mint vezetők vagy adakozók közreműködtek. Legyenek meggyőződve, hogy a csapatok ezen hazafias mozgalomban a nép és haderő összetartozásának újabb jelét látják. *Freyberger* alezredes.

A szeszdó kivétele elleni felszólamlások elintézésére kiküldött bizottság a tegnapi napon Dr. Paál Árpád vm. főjegyző elnöke mellett ülésezett. A bizottság, melynek előadója Mátéffy Domokos pü. titkár, polgári szakértői Ferenczy István és Gyarmaty Ákos volt, mintegy 250 felszólamlást vett tárgyalás alá és intézett el.

A parajdi áll. iskola tanítótestülete természetani eszközök beszerzésére febr. 13-ikán az iskola helyiségeiben táncvizalmat rendez. Belépti díj személyenként 2 kor., családjegy 5 kor.

A megyei központi hivatalsszolgák február 6-ikán a vármegyeház földszint kistermében kosaras táncmulatságot rendeznek. Belépti díj személyenként 1 kor.

Hőzáró kályhabetét. *Pillich* Lajos áll. szakiskolai tanár igen érdekes és nagyjelentőségű találmányára nyert szabadalmat. Tudvalevőleg szobafűtési rendszerünknek legnagyobb hiánya, hogy a — füst és ártalmas gázok elvezetésére nélkülözhetetlen — kéményen át kiszámíthatatlan mennyiségű hő teljesen kihasználatlanul illan el. Köztudomású dolog ugyanis, hogy minden fűtő kályhánk a tüzelés megszüntével hűtő kályhává alakul át, amennyiben a meleg, tehát nagy szívókapacitású kémény, fokozott erővel ragadja ki a kályhába felhalmozott hőt, amit legszembetűnőbb tapasztalunk a 10—15 perc alatt teljesen kihűlő vaskályhánál. Ugyane folyamat megy végre a cserépkályhánál is, de mivel ennek vastag fala nagy mennyiségű hőt köt le, a kémény szívó ereje hosszabb ideig tartó munkát végez a teljes lehűtés eléréséig. Eme bajokat egyszerű módon megszünteti most *Pillich* a szabadalmazott „Retentor“ önműködő hőzárójával, mely a fűtés technika terén korszerű alkotó találmány. „Retentor“ a fejlesztett meleget felfogja s a kémény szívásától önműködően és teljesen huzamentesen elzárja. Ez adja magyarázatát annak, a

„Retentor“ a meleg eddigi felhasználását, csekély tüzelőanyag felhasználása mellett 60—70 százalékkal kedvezőbbé teszi, miáltal ezen szerelék ára tüzelőanyag megtakarításban már 1—2 hónapi használat alatt megtérül. A „Retentor“ szerelék egyszerűségénél fogva bármely régi, vagy új cserépkályhába minden értelmes szakember által beszerelhető. Egy cserépkályhához való hőzáró szerelék ára 23 korona, vagy 25 korona. A „Retentor“ a következőleg működik: A kályha begyűjtésakor a meleggyűjtő tüzjáratok füstcsöve a tüzelő anyag súlyának hatása alatt megnyílik s mindaddig nyitva marad, amíg arra égés szempontjából szükség van. M hely ezen állapot megszűnt, a füstcső, a tüzelő anyag elége miatt beállott sulyvesztés következtében, önműködően bezárul s a tovább fejlődő gázok a szobalevegőjét fölfressítő légárammal az egyidejűleg megnyílt alsó gáznyíláson át jutnak a kéménybe, anélkül, hogy a felhalmozott hőt érintenék. Így a hővel telített s a kéménytől teljesen elszigetelt kályhatest a fűtött helyiséget további tüzelés nélkül állandó és egyenletes melegben tartja. — Nagy örömünkre fog szolgálni, ha *Pillich* tanár szép és praktikus találmánya a megillető sikerben részesül.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

sz.737 végrh — 1908.

Árverési hirdetés.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t. cz. 19. § a értelmében ennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszéknek 1908. évi 98515. sz. végzése következtében dr. Fodor Boldizsár székelykereszturi ügyvéd által képviselt Gellért Ignác s társa budapesti lakos javára 844 K 92 fill. jár. erejéig 1908. évi szeptember hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 3000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 2 kancza, sertések, 2 koca, 1 szekér, 1 zongora, 1 garnitúra butor nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járás-bíróóság 1908. évi V. 409/4. számú végzése folytán 844 K 92 fill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi április hó 15 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 107 K 34 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Szentábrahám községben alperesek lakásán leendő megtartására 1909. évi február hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ennell oly megjegyzéssel hivatnak megy. hogy az érintett ingóságokat az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adtnai.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykereszturt, 1909. jan. 11-én.

Szalontai Albert, kir. bir. végrehajtó.

Eladó házas telek. Székelyudvarhelyt a Szentimre-utcában a 33. sz. alatti lakó házas telek, 3 szoba, konyha, pincze és gazdasági csűr eladó. Értekezni BARRA LAJOS községi jegyzővel Homoródalmason.

Faeladási hirdetés.

Parajdi közbirtokosság, (Udvarhelyvármegye) mint erdőbirtokos a tulajdonát képező saját hártárában fekvő jóváhagyott üzemtéri megjelölés szerint, „A“ üzemosztály 3, 4, 5, 6 részletből álló 109.9 k. hold területen lévő a közíg. erdőszeti bizottság 1818—908. számú határozatával eladásra engedélyezett 15 és 20 czm. mell-magassági átmérőn felüli összes luczfenyő és bükkfa készlete, amely a vasuti állomástól jó korban levő uton 17 km.-re van, előleges becslés szerint 2194 m³ I. oszt. luczfenyő fűrészárut, 567 m³ I. oszt. luczfenyő épületi fát, 2326 m³ II. oszt. luczfenyő épületi fát, 1825 m³ bükk müfát, 4256 m³ bükk tűzifát tartalmaz és amelynek kikiáltási ára negyvenezer-nyolczszázötvenhét (40857) kor. Parajd község házánál 1909. évi február hó 26-án d. e. 10 órakor nyilvános szó és írásbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek eladja.

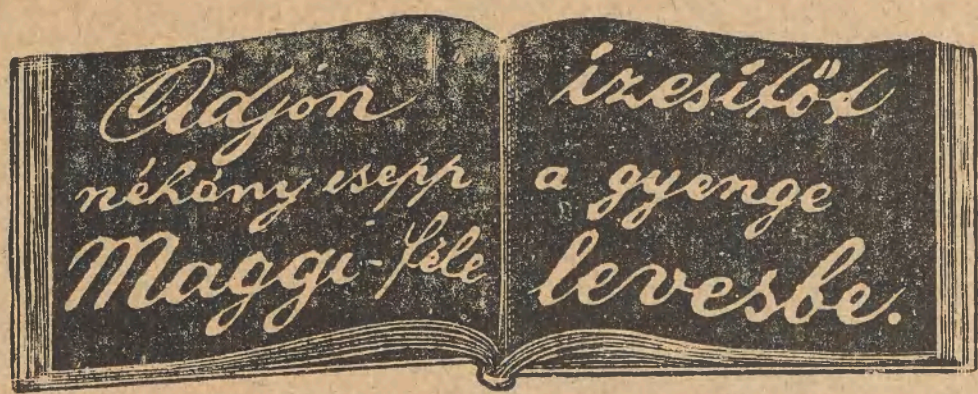
Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Árverési és szerződési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál Székelyudvarhelyen és alólírott nál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Parajd, 1909. évi január hó 20-án.

Moldován Ödön,
közb. elnök.

Készítik: **MAGGI GYULA és TÁRSA.**
Iroda: WIEN VI/I. Gyár: BREGENZ

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógy szerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ” bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.”

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavas

INDASZESZ

gyógyfű sóborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró- kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nath influenza, tagszaggyatás és mindenemű meghülésből eredő bajok ellen.

A székelyhavas „INDASZESZ” össze nem tévesztendő más sóborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szesz keverékek, holott az „INDASZESZ” székelyhavas gyógyfűvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógy szerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavas „INDASZESZ” kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

Egészségeseknek életszükséglet, betegeknek megváltás

egy jó izzasztó fürdő

a törvényesen védett, eredeti

Thermal - Cabinet

szoba-, gőz- és hőlégfürdőkészülékben, mely egyedül van szabályozva fűtőkészülékkel, (szabad. 6814. szám alatt bejegyezve) és 120 fokos hőmérvél szerelve

Csak nálunk kapható!

Rheuma, csuz, ischiás, bülés, ideges bántalmak, fejfájás, bélrenyheség stb ellen elismert gyógyszer. — Használatban a legtöbb kórházban. — Ezernyi elismerő levél! — Kényelmes részletfizetés! — Árak: 65.—, 85.—, 100.—, 130.—, 150.— és 180.— korona. — Kézpénzfizetés esetén 10% engedmény. — Kérjen magyar vagy német nyelvű prospektusokat. Külön árjegyzék fűthető fürdőkádokról, kar, láb, fej, valamint ágyban gőzölő készülékekről.

Schröder és Társa,

Budapest, Almássy-tér 15. sz.

Brelini 1908. nemzetközi higiéniai kiállításon aranyéremmel és első díjjal kitüntette.

Vigyázzon a „Thermal” védjegyre és óvakodjék az eredetiséggel dícsokló stílyú utáztatoktól.

Faeladási hirdetés.

Parajdi ref. egyház, (Udvarhelyvármegye) mint erdőbirtokos a tulajdonát képező Parajd község határában fekvő, a jóváhagyott üzemtervi megjelölés szerint „A” ü. o. l. osztagát képező 38-94 k. hold területen levő a nagyméltóságú földmivélsügyi m. kir. miniszter ur 41547—908. számú rendeletével eladásra engedélyezett 16 czm. mellm. át mérőn felüli összes bükk faanyag, mely jókarban levő uton 8—9 km. a vasuti állomástól, előleges becslés szerint 2454 m³ bükk műfát, 2453 m³ bükk tűzifát tartalmaz és amelynek kikiáltási ára 4908 (négyezerkilencszáznyolcz) kor. Parajd község házánál 1909. évi február hó 25-én d. e. 10 órakor nyilvános szó és írásbeli árverésen a legtöbbet igénynek el fog adatni.

Utó ajánlatok nem fogadtatnak el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Árverési és szerződési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál Székelyudvarhelyen és alulirotnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Parajd, 1909. január 19-én.

Molnár Ödön,

ref. s. selkész.

Biró Ferdinánd,

egyház gondnok.

Árlejtési hirdetmény.

Székelyderzs község (Udvarhelyvármegye) tizenkilenczezer koronás költségvetéssel az építendő körjegyzői lak és község háza 1909. február 21-iki határidővel árlejtést hirdet.

Az árlejtés megtartására 1909. február 21-én d. u. 4 óráját tűzzük ki a körjegyzői irodába.

Árlejtési feltételek, tervrajz és költségvetés, valamint egyéb tudaivalók a körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Bánatpénzül 10% teendő le készpénzben.

Székelyderzs, 1909. január 25-én.

Ij. Toró Dániel,
k. biró.

Konc János,
körjegyző.

KOSSUTH-UTCZA 27. sz.

alatti emeletes kőház és Bem-u. 13. sz. a. földszintes kőház eladó. Feltávilágosítást ad Szakáts Zoltán Parajd. Telefonsz 8.

Két felnőtt leány,

ki a számolásban gyakorlattal bir, állást talál. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

Figyelem!!

Szólóoltványt, szóló vesszőt ne rendeljen addig, mig tölem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 K. Delaware * ezre 100 korona. *

Czim: **Szigyártó Nagy Mihály,**
FELSŐSEGESD, Somogy megye.

6-25

MEGHIVÓ.

A sz.-udvarhelyi Zálogkölcsön-intézet és betéti pénztár

1909. évi február hó 14-én d. e. 11 órakor, Székelyudvarhelyt, hivatalos helyiségében

KÖZGYÜLEST

tart, melyre az érdekeltek tisztelettel meghivatnak.

TARGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti évről és a zárszámadás bemutatása.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása.
4. Ioditványok.

A közgyűlésen csak az bir szavazati joggal, ki az alapszabályok 60. §-a értelmében részvényeit a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 óráig az intézet pénztárához leteszi.

Az Igazgatóság.

Mosást, vasalást, fehérnemű varrást leválal
Özv. Orendi Dánielné
Szentimre u. 44

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban — Ára üvegenként 4.— korona.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.